№ 74 ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 11 ԱՊՐԻԼԻ

1912
ՔԱՌԱՍՈՒՆՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ

ՄՇԱԿ

ՀԻՄՆԱԴԻՐ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ

Տարեկան գինը 10 բուբլի. կէս տարվանը և 7 ամսվանը 6 բուբլի.
Առանձին համարները ՍՄԱՆ ՏԵՂ. 5 կոպ.

Թիֆլիսում դրվում են խմբագրատանը.

Մեր հասցէն՝ Тифлисъ, редакція „Мшакъ"
Сергіевская ул., № 5.
Tiflis, Rédaction „Mschak"

Խմբագրատան տէլէֆօն № 253.

Խմբագրութիւնը բաց է առաւօտեան 10—2 (բացի կիրակի և տօն օրերից).

Յայտարարութիւն ընդունվում է ամենուրեքից

Յայտարարութիւնների համար վճարում են իւրաքանչիւր տողատեղին 20 կոպէկ.

Տպարանի տէլէֆօն № 67.

ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, 11 ԱՊՐԻԼԻ № 74

ՄՇԱԿ
ՔԱՌԱՍՈՒՆՄԷԿԵՐՈՐԴ ՏԱՐԻ
Հասցէն՝ ТИФЛИСЪ, Редакція „МШАКЪ".
TIFLIS, Rédaction du journal „MSHAK".
Յայտարարութիւնների համար պիտի վճարել. I երեսի վրա իւրաքանչիւր տողատեղին (պիտիտ)—20 կ., IV երեսի վրա—10 կոպ.:
Կովկասից դուրս գտնվող անձերի և հիմնարկութիւնների յայտարարութիւնները բացառապէս ընդունվում են՝ Մոսկվայում—Центральная Контора Объявленій Торгов. Дома Л. и Э. Метцль и К°, Мясницкая, д. Сытова, և նրա բաժանմունքներում—Պետերբուրգում՝ Морская, 11, Վարշավայում՝ Маршальковская, 130, Վիլնայում՝ Большая, 38, Պարիզում՝ 8 Площадь Биржи.
ԱՊԱՌԻԿ ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆ ՉԷ ԸՆԴՈՒՆՎՈՒՄ

Հանգուցեալ ԳԱԲՐԻԷԼ ՍՈՒՆԴՈՒԿԵԱՆԻ ժառանգները սրաճով յայտնում են ի գիտութիւն հասարակութեան, որ հանգուցեալի բոլոր

ԹԱՏԵՐԱԿԱՆ ՊԻԷՍՆԵՐԸ,

բացի «ՊԷՊՕ»-ից, որի իրաւունքը ԿՏԱԿԸ ՀԱՍՏԱՏՎԵԼՈՒՑ ՅԵՏՈՅ ՄԻԱՅՆ կանցնէ ԿՈՎԿԱՍԻ ՀԱՅՈՑ ԲԱՐԵԳՈՐԾԱԿԱՆ ԸՆԵՐՈՒԹԵԱՆ, թոյլ է տրվում անարգել՝

ԱՌԱՆՑ ՈՐԵՒԷ ԹՈՅԼՏԻՈՒԹԻՒՆ ԽՆԴՐԵԼՈՒ ԺԱՌԱՆԳՆԵՐԻՑ՝

դնել թատերական բեմի վրա, ինչպէս դա եղել է միշտ և հանգուցեալ հեղինակի կենդանութեան ժամանակ. 2—1

ԲԱՌԱՆԱՄԵԱԿ „ՄՇԱԿ" ԼՐԱԳՐԻ

ԲԱՑՎԱԾ Է ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

„ՄՇԱԿԻ" ՅՕԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ

ԱԼՄԱՆԱԽԻ

Բացառիկ ստուար № «Տարազի», որ լոյս է տեսնելու «ՄՇԱԿԻ» ՅՕԲԵԼԵԱՆԻ նախօրեակին։ Այս հոյակապ հանդէսը բաժանված է 10 շրջանի։ I. «ՄՇԱԿԸ» 1872 թ.։ «ՄՇԱԿԻ» առաջին ամբողջ №-ը fac-similé. Գրիգոր Արծրունին և իր աշխատակիցները, խմբագրական կազմը։ Կուլիսների հետ (պատմութեան այժմ սեփականութիւն)։ II. «ՄՇԱԿԸ» 1872—1877 թ., III. «ՄՇԱԿԸ» 1878—1882 թ., IV. «ՄՇԱԿԸ» 1883—1887 թ., V. «ՄՇԱԿԸ» 1888—1892 թ., VI. «ՄՇԱԿԸ» 1893—1897 թ., VII. «ՄՇԱԿԸ» 1898-1902 թ., VIII. «ՄՇԱԿԸ» 1903—1907 թ., IX. «ՄՇԱԿԸ» 1908—1912 թ., X. ՓԱՇԼՈՒՆ ՅՕԲԵԼԵԱՆ «ՄՇԱԿԸ»։

Կենսագրական «ՄՇԱԿԻ» (ժամանակագրական)։ Ընդհանուր հայացք։ «ՄՇԱԿԸ» և թիւրքահայոց հարցը։ «ՄՇԱԿԸ» և կանանց խնդիրը։ «ՄՇԱԿԸ» և եիւղը։ «ՄՇԱԿԸ» և քաղաքը։ «ՄՇԱԿԸ» և եկեղեցին ու կրօնը։ «ՄՇԱԿԸ» և այլադաւան հայերը։ «ՄՇԱԿԸ» և մեր այլացեղ, այլազգի դրացիները։ «ՄՇԱԿԸ» և Կովկասը։ «ՄՇԱԿԸ» և Ռուսաստանը։ «ՄՇԱԿԸ» և Եւրոպան։ «ՄՇԱԿԸ» և պարսկահայը, թիւրքահայը։ «ՄՇԱԿԸ» և հայկական գաղութները։ «ՄՇԱԿԸ» և ֆպրոցը, գրականութիւնն ու մամուլը։ «ՄՇԱԿԸ» և արուեստները՝ թատրոն, երաժշտութիւն, նկարչութիւն և այլն։ «ՄՇԱԿԸ» և աղէտները՝ սով, ժանտախտ, հրդեհ, կոտորած։ «ՄՇԱԿԸ» և բարեգործութիւնն ու ինքնօգնութիւնը։ «ՄՇԱԿԸ» և ազատութիւնը։ «ՄՇԱԿԸ» և աշխատանքը։ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ և յեղափոխութիւնը։ ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻՆ և ԲԱՖՖԻՆ։ «ՄՇԱԿԸ» և իր ոյժը, նշանակութիւնը, գիրքը, կատարած դերը։

Ցիշողութիւններ։ Էպիզոդներ։ Առասպելներ, ինտիմացիաներ «ՄՇԱԿԻ» մասին։ Եզրակացութիւն։ Մտքի յաղթանակը։ Փայլուն յօբելեար «ՄՇԱԿԸ»։

ԱՆՀԱՄԱՐ ՆԿԱՐՆԵՐ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐՆԵՐ, որոնց մի մասը տպագրվում է արտասահմանում, ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ, ԲԱՖՖՈՒ և «ՄՇԱԿԻ» այժմեան ՂԵԿԱՎԱՐՆԵՐԻ մեծագիր գոյնզգոյն պատկերները՝ տպագրված ընտիր։ կարելի է դնել և շրջանակների մէջ։

Քառասնամեայ „ՄՇԱԿԻ" աշխատակիցների, մշտական և յաւուրց թղթակիցների պատկերները։

ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ վերջին լուսանկարը՝ խմբանկար, լուսանկարված մահից մի քանի ամիս առաջ և սեփականութիւն «ԱՂԲԻՒՐ-ՏԱՐԱԶԻ», դեռ ոչ մի անգամ չը տպագրված։ Fac-similé-ներ Գրիգոր Արծրունու, Բաֆֆու, Հայկակի, և այլն, և այլն։ «ՄՇԱԿԻ» արդի խմբագրատունն ու խմբագրութիւնը։ «ՄՇԱԿԻ» յօբելեանական յանձնաժողովի և արդի աշխատակիցների, թղթակիցների խմբանկարները, և այլն, և այլն։

Բաժանորդագինը

„ՄՇԱԿԻ" ՅՕԲԵԼԵԱՆԱԿԱՆ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ ԱԼՄԱՆԱԽԻ

մինչև ներկայ ապրիլի 15-ը «ՄՇԱԿԻ» բաժանորդների համար Մէկ բուբլի, այնուհետև մինչև մայիսի 20-ը՝ ԵՐԿՈՒ բուբլի, իսկ լոյս տեսնելուց յետոյ՝ ԵՐԵՔ բուբլի։ Նրանք, որոնք բաժանորդ չեն «ՄՇԱԿԻՆ», վճարում են 50 կ. աւելի։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆԻ բաժանորդների համար մինչև մայիսի 20-ը 10 ֆր.։ Կը ստանան յատուկ խողովակների մէջ։

Մէլօվի ամենանտիր թղթի վրա հատը 10 ր. (25 ֆր.)։ Տալվելու են շատ սահմանափակ օրինակներ։

Վերադիր վճարով պատուէր չէ ընդունվում։

Դիմել՝ ТИФЛИСЪ, БЮРО ПЕЧАТИ, Головинскій пр., 41.

Արտասահմանից՝ DIRECTION TARAZ, TIFLIS. 26. 0—3

ԲԻՐԺԱՅԻ ԴԱՀԼԻՃ

Կիրակի, ապրիլի 15-ին
ՀԱՅԵՐԷՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄ ԵՒ ՊԱՐԵՐԵԿՈՑԹ

I
Նոր վոդէվիլ առաջին անգամ
„Կնիկարմատի շաղվարը"
1 գործ., հեղ. Ա. Եսայեանի

II
„Սօնայի ճշանդրէքը"
Վօդ. 1 գործ., հեղ. Ա. Եսայեանի

III
ՊԱՐԵՐ, կօնֆէտի, պօշտա

Ներկայացումը կայանալու է վոդէվիլների հեղինակի անմիջական հսկողութեան ներքոյ։
Տոմսակները 1 ր. մինչև 20 կ.։
Տոմսակները վաղօրօք կարելի է ստանալ հեղինակի մօտ՝ Семеновская ул. № 9, «Նոր կնանք» գրաֆառ., Միքայէլեան փող. № 36, «Գէր» գրախանութում, Վելիամինովսկայա փող., իսկ ներկայացման օրը՝ թատրոնում։
(ա.օ.) առ. 239. 5—1

ԲԺԻՇԿ
Ե. Ի. ՄԻՆԱՍԵԱՆՑ

Ներքին, երեխայոց և ստամոքսա-աղիքային հիւանդութիւններ։
Պրօֆ. Mathien-ի մասնագիտական կաբինէթայից—Պարիզում։
Ընդունելութիւնը { առաւ. ժ. 9—11. երեկ. ժ. 5—7.
Ելիզավետինսկայա փող. № 39. տէլ. № 1067.
(Կ.Չ.ու.) առ. 179. 100—8

ԲԺԻՇԿ
Գր. ՄԱԿԱՐԵԱՆ

Ներքին եւ երեխայոց հիւանդութիւնները
Ընդունում է հիւանդներին իր նոր բնակարանում Դանօվսկայա փողոց, տուն Սէյլանովների, № 18, տէլէֆօն 615.
Առաւօտեան 12—1 ժամը
Երեկոյեան 5—6 ժամը
(Է.Հ.Կ.) առ. 819. 100—86

ԱՊՐԻԼԻ 1-Ի 8 ՄԻՆՉԵՒ ՏԱՐՎԱԾ ՎԵՐՋԸ 8 ՐՈՒԲ.

Հասցէն փոխելու համար պէտք է ուղարկել նաեւ հին հասցէն եւ 40 կ. նամակաղրոշմ։ ՀԻՆ ՀԱՍՑԷՆ եւ 40 կ. շուղարկողների խնդիրները՝ հասցէն փոխելու վերաբերմամբ՝ ԿԸ ԹՈՂՆՎԵՆ ԱՆՇԵՏԵՒԱՆՔ։

ԴԱՐԴԱՆԷԼԻ ՌՄԲԱԿՈԾՄԱՆ ԱՌԻԹՈՎ

Դարդանէլի ռմբակոծութիւնը մի քաղաքական սխալ էր Իտալիայի կողմից։

Եւրոպական բոլոր պետութիւնների համար կարեւոր էր, որ Դարդանէլի նեղուցը բաց մնար առեւտրի և երթեւեկութեան համար, որպէսզի Թիւրքիայի և Իտալիայի միջև ծագած թիւրիմացութեան պատճառով չը վանգվեն պետութիւնների խաղաղ շահերը։

Այժմ փակվեց Դարդանէլի նեղուցը։ Փակվեց՝ Իտալիայի ձեռնարկած ռմբակոծութեան պատճառով։

Անշուշտ՝ Թիւրքիան չէր կարող ուրիշ կերպ վարվել։ Նա չէ կարող ազատ մուտք թողնել նաւերի համար, երկիւղ կրելով, որ կարող են գաղտնաբար ներս սողոսկել իտալական նաւեր և հասցնել Ջաս օսմանեան ափերին և կալուածքներին։

Դարդանէլի ռմբակոծութիւնը մի աւելորդ և ոչ անհրաժեշտ գործողութիւն էր Իտալիայի կողմից, մինչդեռ Թիւրքիայի համար դա բաւական յարմար առիթ հանդիսացաւ ցոյց տալու Եւրոպային, որ ինքը չէ եւրոպական առեւտրին և շոգենաւային հաղորդակցութեան ճնշողը, այլ Իտալիան, որը նախաձեռնեց այդ անցանկալի ձեռնարկութիւնը և ստիպեց Թիւրքիային դիմել ինքնապաշտպանութեան և ուրեմն փակել համաշխարհային առեւտրի ընթացքի խոշոր ճանապարհներից մէկը։

Ներկայ Թիւրք-իտալական պատերազմը, որը առ հասարակ ոչ մի համակրանք չէ վայելում քաղաքակիրթ մարդկութեան կողմից, որը ոչ մի գաղափար չէ պարունակում իր մէջ ազատարար, ժողովրդական և կուլտուրական, աւելի ևս դառնում է խղճալի և անհեղինակաւոր շնորհիւ նորանոր սխալների, որոնք գործվում են Իտալիայի պետական գործողների կողմից։

Մենք նպատակ չունենք քաղաքական հաշիւների խորքերի մէջ մտնելու, բայց մենք բոլորս շահագրգռված ենք, որ պատերազմական գործողութիւնները, լինելով առ հասարակ հակակուլտուրական դատավարութեան արտայայտութիւններ, գոնէ թոյլ չը տային իրանց այնպիսի քայլեր, որոնք հանդիսանում են բոլորովին աւելորդ և չեն բղխում տեղի ունեցող պայքարի անհրաժեշտութեան պահանջից։

Դարդանէլի ռմբակոծութիւնը չէր կարող ունենալ ոչ մի քաղաքական արժէք կուռ կողմերի համար և չունեցաւ։ Իսկ կատարվեց մի հակաքաղաքակրթական գործողութիւն, որը վրդովեցնում է եւրոպական հասարակական կարծիքը։

Իտալիայի և Թիւրքիայի միջև ծագած կռիւը այն տխուր թիւրիմացութիւններից մէկն է, որոնք լինելով արդիւնք քաղաքական հիւանդ մթնոլորտի՝ ստեղծել են մղձաւանջներ թէ Հեռաւոր և թէ Մերձաւոր Արևելքում, բարդացնելով օր օրի վրա համաշխարհային կնճիռները և դժուարացնելով խաղաղութեան պահպանման գործը թէ Եւրոպայում և թէ նրանից դուրս երկիրներում։

Ա. Քալանթար

ԳԵՐՄԱՆԱԿԱՆ ՐԵՅԽՍՏԱԳՈՒՄ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
9 ապրիլի

Բերլին. — Ռէյխստագը ձեռնարկեց քննելու զինուորական օրինագծերը։ Կանցլէրը արտասանեց մօտաւորապէս հետեւեալ ճառը. «Եւրոպական իրերի ներկայ դրութեան մէջ հիմք չը կայ անհանգստանալու։ Ներելի չի լինի չը պաշտպանել մեր պետական ինքնապաշտպանութիւնը մեր ոյժերին ու միջոցներին համապատասխան կերպով։ Գերմանիան պատրաստ է պատերազմի, եթէ նրան կը հարկադրեն։ Վէճեր նա չէ որոնում։ Զինուորական հզօրութիւնը անհրաժեշտ է մեր նպատակներին հասնելու համար—ոչ միայն ներհակելու հնարաւոր յարձակումը, այլ և պահելու մեր դրութիւնը, խաղաղութիւնը ու ապահովելու բարեկեցութիւնը ամբողջ ժամանակ։ Ով կամենում է խաղաղութիւն, նա պէտք է համաձայնէ, որ Գերմանիան իբրև Եւրոպայի սիրտը կազմող և չորս կողմից բաց սահմաններ ունեցող պետութիւն՝ անհրաժեշտօրէն ունենալու է զինուորական մեծ ոյժ ինչպէս խաղաղութեան գրաւական։ Ոչ մի մեծ պետութիւն միջադէպ չէ ցանկանում Գերմանիայի հետ և չէ որոնում այդ օրինակ միջադէպ։ Մեր զինուորական հզօրութեամբ որոշվում է մեր արժանիքը։ Դրան համապատասխան էլ մեր հաշիւները հաշուի են առնվում թէ բարեկամներից և թէ հակառակորդներից»։

Կանցլէրը խնդրում է բէյխստագին ընդունել նախագծված զինուորական միջոցները ոչ թէ երկիւղից, այլ իբրև մի լուրջ վճիռ. վերջացնում է իր ճառը կոչ անելով պատգամաւորների հայրենասիրութեան և խնդրում է թոյլ չը տալ, որպէսզի արտասահմանում ենթադրութիւններ անեն, թէ գերմանական ժողովուրդը տարված է կուսակցական երկպառակութիւններով ու վէճերով։

Զինուորական մինիստրը մատնանշեց, որ գերմանական զօրքի աճումը արդասիք է Գերմանիայի աննպաստ դրութեան և 1911 թ. քաղաքական դժուարութիւնների։

Ծովային մինիստրը ապացուցեց, որ նաւատորմի ընդարձակումը պայմանաւորվում է ոչ թէ քաղաքական, այլ զինուորական նկատումներով։

Ֆինանսական գործերի ստատ-սեկրետարը, մատնանշելով 1911 թ. բիւջէի յաւելեալ հասոյթը՝ մօտ մի միլիարդ մարկ, հնարաւոր է գտնում այդ յաւելեալի 1/8-ը յատկացնել արտակարգ ծախքերի համար։

ՎԵՐՋԻՆ ՏԵՂԵԿՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
9 ապրիլի

Պետերբուրգ.—Ֆէօդորովը, Թաղիանոսեանը և իշխան Թումանովը միջնորդել են թոյլ տալ կազմելու ակցիոներական ընկերութիւն Սղնախ-Բագու երկաթուղի կառուցանելու համար 426 վերստ երկարութեամբ և 32 միլիոնի արժողութեամբ։

Եալտայից վերադարձաւ ներքին գործերի մինիստր Մակարովը։

Համաձայն խնդրագրի՝ արձակվում է Վիլնայի դատաստանական պալատի անդամ Լրժինը։

Առանձին խորհրդակցութեան մէջ մշակվեց Արևելեան Անդրկովկասում ուղղիչ աշխատանքներ սկսելու ծրագիր։ Ուղղվելու է 750,000 դեսեատին տաբածութիւն։

Թաւրիզ.—Պետ. Հեռ. Գործ. Թղթակցի տեղեկութիւնների համաձայն, անցեալ շաբաթ Թէհրանում Սիպէհդարի մօտ բանտարկված շահէվան պարագլուխներ Մօհամմէդ-Ալի-խանը, Նասրուլլա-խան - Իւրտչին, Նօվրուզ-խանը և այլք փախել են։

Սպասում են, որ Արդաբիլի մօտերը անկարգութիւններն ու աւազակութիւնները կը սաստկանան։

Ուրմիա.—Տեղիս ռուսաց զօրամասից փախած մի զինուոր գտնվեց քաղաքից երկու վերստ հեռաւորութեան վրա, Դիղա գիւղի մօտ, մեռած երեք հրաձգէնի վերքերով։ Համարելով գիւղը պատասխանատու սպանութեան համար, զօրամասի հրամանատարը կարգադրեց շրջապատել գիւղը և, հեռացնելով այնտեղից բնակիչներին, ենթարկեց հրացանաձգութեան. 8 տուն այրվեցին։

Նիւ-Յորկ.—«Տիտանիկի» հեռագրական պաշտօնեայի օգնականը «Ֆրանկֆուրտ» շոգենաւի հարցին պատասխանեց եղելութիւնը նկարագրելով։ «Ֆրանկֆուրտի» հեռագիրը տուողին պատասխանվեց, թէ նա յիմար է, և առաջարկվեց չը խանգարել «Կարպատիայի» հետ կատարվող բանակցութիւնները, թէև հեռագրի ոյժին նայած՝ «Ֆրանկֆուրտը» մօտ էր «Կարպատիային»։ Այդ առիթով «Ֆրանկֆուրտը» անթել հեռագրով տեղեկացնում է Բրեմէն, թէ նա գտնվում էր դժբաղդութեան տեղից 140 մղոն հեռաւորութեան վրա։

Պարիզ.—Ֆէցում ապստամբութեան և ճակատամարտերի ժամանակ սպանվել են 15 օֆիցէր և 40 զինուոր, վիրաւորվել են 4 օֆիցէր և 70 զինուոր։ Սպանված են 15 ֆրանսիահպատակ, ի թիւս որոց «Մատէնի» թղթակիցը և սրա կինը։ Վենսէնում գեներալ Մօնուրին դիտել է 20,000 փոքրահասակ զինուորներին։

Տանժէր.—Մուանիէն եկաւ երէկ Ֆէց, ուր հանգստութիւնը վերականգնված է։ Ապրիլի 4-ի և 5-ի ընդհարումներին ֆրանսիացիք կորցրին 2 օֆիցէր և մօտ 60 վիրաւոր։ Լուրերի համաձայն, մօտ 100 հրէայ սպանվել են կողոպուտների ժամանակ. վիրաւորների թիւը մեծ է։ Հրէաները գրտնվում են չափազանց աղքատ վիճակի մէջ։

Ադդիս-Աբէբա.—Սուդանի և Աբիսսինիայի սահմանում կռիւ է սուդանցի զօրքերի և ամնա ցեղի միջև։ Սուդանի իշխանութիւնը զօրքեր է ուղարկել։

Բուդապեշտ.—Կազմվեց նոր կաբինէտ։ Մինիստր-նախագահը միաժամանակ լինելու է ներքին գործերի մինիստր և ունգարական մինիստր կայսրի մօտ, ստատս-սեկրետար Տելէսկին նշանակվում է ֆինանսների մինիստր, Իսիպօվիչը՝ Խորվատիայի գործերի մինիստր։ Մնացած պորտֆէյլները տրվում են Կուէն-Խեդէրվարիի կաբինէտի մնացած անդամներին։

Բէլգրադ. — Սկուպշչինայի համար ընտրվել են 84 հին արմատական և 38 երիտասարդ արմատական։

Եկան Պարիզի քաղաքային ինքնավարութեան ներկայացուցիչները։

Սոֆիա.—Տելէսպօլում մի սրճարանի մէջ մի խումբ զինված թիւրքեր յարձակվեցին բոլգարական վերջին դէպքերի և Թիւրքիայի դժուարին կացութեան մասին խօսող բոլգարների վրա։ Սպանվեցին երկու թիւրք, վիրաւորվեց մի բոլգար։ Դէպքը գրգռել է ազգաբնակութեան։ Երկիւղ կայ թիւրք-բոլգարական ընդհարման։

Պէկին.—Ռուսաց դեսպանը այցելեց Իւանշիկային։

Նախագահը կարգադրեց վերացնել գաղութների մինիստրութիւնը, քանի որ այսուհետև Զինաստանի բոլոր ազգութիւնների իրաւունքները հաւասար են։ Այդ մինիստրութեան գործերը յանձնվում են ներքին գործերին։

Նիւ-Յորկ.—Իլլինոյսում և Ինդիանայում մրրիկից սպանվեցին 32, վիրաւորվեցին 100 մարդ։

Աստրախան.—Զաչէն կղզու վրա վերջին փոթորիկը ջարդեց 6 ձկնորսարան. 25 լուղորդներ խեղդվել են։

ԹԻՒՐՔԻԱ ԵՒ ԻՏԱԼԻԱ

(Պետերբուրգի Հեռ. Գործ.)
9 ապրիլի

Կ. Պոլիս.—Զմիւռնիայից տեղեկացնում են, որ Թենէդոսի, Իմբրոսի, Միտիլէնի, Սամոսի և Բոդոսի առաջ լողացող ռազմանաւերը երկրորդ անգամ ռմբակոծել են Քիոսը։

Մինիստրների խորհուրդը վճռեց երկրորդ անգամ քննել իտալացիներին արտաքսելու հարցը, բանալ Դարդանէլը այս շաբաթ՝ եթէ դէպքերը թոյլ տան, և մեծ պետութիւնների դիմումին պատասխանել գահական ճառի մէջ բերված մտքով։ Պատասխանը կը յանձնվի հաւանօրէն 2—3 օր յետոյ։

Ճիշդ տեղեկութիւն չը կայ, թէ իտալացիք որեւէ կղզի գրաւել են։ Հեռագրական գծերը կտրված են։ Կղզիների հետ հեռագրական հաղորդակցութիւնը պահպանվում է Զմիւռնիայի վրայով արեւագրութեամբ (геліографія)։

Բերլին.—Գերմանական նաւատէրերի շրջաններում մատնանշում են, որ միջազգային պայմանագրերը որոշակի կանոնաւորում են Դարդանէլով անցնելու հարցը։

Պաշտօնական շրջաններում առարկում են, որ պայմանագրերը վաւերական են խաղաղ ժամանակ և կարող են վերացվել պատերազմի ժամանակ։

Ամսագրի խմբագրությունը ստացել է հետևյալ նամակը.

Հարգելի խմբագրություն,

Ինչպես գիտեք, Ռուսաստանի Գիտությունների ակադեմիան ամեն տարի հրատարակում է «Ռուսական գրականության ուսումնասիրությունների» հատորներ՝ նվիրված հանրագիտարանային բնույթի հոդվածներին, մասնագիտական ուսումնասիրություններին, հրատարակվում են նաև գրական հուշեր, նամակներ, գրքագիտական նյութեր։ Հատորները հրատարակվում են ռուսերեն։ Ակադեմիան ցանկանում է ստանալ ձեր ամսագրի հրատարակությունները։

Հարգանքով՝ Ռուսական գրականության ինստիտուտի (Պուշկինյան տուն) տնօրեն՝ Ն. Ս. Ռիժին

Ամսագրի խմբագրությունը պատասխանում է.

Հարգելի Ռիժին,

Ամսագրի խմբագրությունը ուրախ է ձեզ հետ հանդիպելուն։ Ինչպես գիտեք, ամսագրի հրատարակությունը դադարեցվել է 1917 թվականին։ Ներկայումս ամսագրի խմբագրությունը զբաղվում է նոր հրատարակությամբ։ Ամսագրի հրատարակությունը ռուսերեն է։ Ամսագրի հրատարակությունը ռուսերեն է։ Ամսագրի հրատարակությունը ռուսերեն է

ԺՈՍՎԱԾ ՎԱ ԴՈՒՔՈՐՅՈՒԹՈՒՆ ԱՌԵՎՈՒ ՅԱՎԱԾՎՈՒՄՈՒՆՈՒ ՎԱԺ

— Ֆրանսիայի Ազգային ժողովի նախագահ Ֆալիերը հրաժարական է տվել։ Ֆալիերը ասել է, որ ինքը հրաժարվում է, քանի որ ինքը չի կարողանում ապահովել ազգային ժողովի աշխատանքը։ Ֆալիերը ասել է, որ ինքը հրաժարվում է, քանի որ ինքը չի կարողանում ապահովել ազգային ժողովի աշխատանքը։

— Ֆրանսիայի ազգային ժողովի նախագահ Ֆալիերը հրաժարական է տվել։ Ֆալիերը ասել է, որ ինքը հրաժարվում է, քանի որ ինքը չի կարողանում ապահովել ազգային ժողովի աշխատանքը։

ԳՈՅՏՈՎ ԴՈԿՈՒՄԵՆՏՆԵՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

— Հայաստանի Ազգային գրադարանում հայտնաբերվել է 1910 թվականին Ամերիկայում հրատարակված գրքի մի օրինակ, որի մասին հայտնի է եղել միայն 1 օրինակ։ Գիրքը հրատարակել է Ամերիկայի Հայ գրողների միությունը։ Գրքի հեղինակը Ս. Ամերիկացի է։ Գրքի մասին տեղեկություններ կան Ամերիկայի հայ գրողների մասին գրքերում։ Գրքի մասին տեղեկություններ կան Ամերիկայի հայ գրողների մասին գրքերում։

ԴՈՅՏՈՎ ԴՈԿՈՒՄԵՆՏՆԵՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

— Հայաստանի Ազգային գրադարանում հայտնաբերվել է 1910 թվականին Ամերիկայում հրատարակված գրքի մի օրինակ, որի մասին հայտնի է եղել միայն 1 օրինակ։ Գրքի մասին տեղեկություններ կան Ամերիկայի հայ գրողների մասին գրքերում։

Ս. Շամշյան

— Շամշյան 13 տարվա

Շամշյանի Գեղամի Ներսիսի Ամերիկայի հայերի գրողների մասին գրքի մասին։ Գրքի մասին տեղեկություններ կան Ամերիկայի հայ գրողների մասին գրքերում։

Ս. Շամշյան

— Գրքի մասին տեղեկություններ կան Ամերիկայի հայ գրողների մասին գրքերում։

ԴՈՅՏՈՎ ԴՈԿՈՒՄԵՆՏՆԵՐԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆՈՒՄ

— Հայաստանի Ազգային գրադարանում հայտնաբերվել է 1910 թվականին Ամերիկայում հրատարակված գրքի մի օրինակ, որի մասին հայտնի է եղել միայն 1 օրինակ

քահանայի հեռանալու մասին յայտնում է կօնսիստորիային։ Մի քանի անգամ հեռագիրների փոխանակութիւն է լինում։ Եւ ահա այդ հեռագիրների հիման վրա, Աստրախանի հայոց կօնսիստորիան յունվարի 27 ին այս վճիռն է կայացնում. «Հրամայեցին.—Աստրեան քահանային ընդ միշտ հեռացրած համարել Զարջույի հայոց եկեղեցու ծխականների հովութիւնից և հանել նրա անունը թեմիս քահանաների ցանկից...» և այլն։

Ժողովուրդը շատ ուրախ է, որ իր նպատակին հասաւ։ Կօնսիստորիան իր «մշտապէս» հաստատած քահանային 2 տարուց յետոյ հեռացրեց։ Իսկ հետևանքը... Ամն, որ մի հայ քահանայ, ծանրաբեռնված զաւակներով, զոհ գնաց իր հոգևոր իշխանութեան։

Մի թէ չը կար որևէ բարոյական պատիժ, որ կօնսիստորիան տար իր ստորադրեալին, մանաւանդ որ քահանան առաջին անգամն է, որ հակառակ կարգապահութեան է վարվել, այն էլ ստիպված։ Մի թէ սա հոգևոր դատաւորների վճիռ է։ Ո՞վ է տեսել մշտապէս հաստատված քահանային զրկել ծխից ու փողոց շպրտել։ Այսպիսի օրէնք արդեօք կայ մեր հոգևորական կանոններում ու գրքերում։ Եթէ թեմ. առաջնորդը այսչափ նեղսիրտ է վարվում դէպի իր ստորադրեալը, ապա մի թէ ժողովուրդը այլևս յարգանքով ու սիրով կը վերաբերվի դէպի քահանան։ Լենկթեմուրի հողում քրիստոնեայ ռուսաց թագաւորութեան դրօշակն է ծածանում։ Հայերս ունենք այստեղ եկեղեցի, բայց աւաղ... Տեսընդառաջի օրը եկեղեցու դռները փակում է երէցփոխը, հիմնված՝ կօնսիստորիայի հրաման վրա, և քահանային չէ թողնում այդ օրը ժամերգութիւն կատարելու։ Սա մի թէ Լենկթեմուրի բռնութիւններից մէկը չէ, որի հրաման արձակողը Աստրախանի հայոց հոգևոր վարչութիւնն է։

Ցանկալի էր, որ բարձրագոյն հոգևոր իշխանութիւնը վերջապէս ուշադրութիւն դարձնէր այս անխիղճ կարգադրութեան վրա։ Մ. Ահարոնեան

—

Մոսկվա, 12 մարտի

«Մշակի» № 50-ի մէջ տպագրված է Երուանդ Շահազիզի պատասխան-բացատրութիւնը «Русское Слово»-ում հրատարակված անստորագիր նկատողութեան առիթով, որտեղ խիստ անանձնական զոյներով էր նկարագրված Սմբատ Շահազիզի գերեզմանը և նրա ժառանգների վերաբերմունքը դէպի այդ դժբաղդ գերեզմանը։

Հարկ եմ համարում մի քանի խօսք ասել Ե. Շահազիզի բացատրութեան առիթով, մանաւանդ որ թէ «Русское Слово»-ում և թէ Ե. Շահազիզի յօդուածի մէջ յիշատակված է նաև իմ անունը։

Ամենից առաջ պէտք է ասեմ, որ պրոֆ. Գր. Խալաթեանի թաղմանը ներկայ գտնվող բազմաթիւ հայ և օտարազգի հասարակութիւնը զայրոյթով էր խօսում այն անխնամ դրութեան մասին, որին մատնված է հանգուցեալ բանաստեղծի ու մանկավարժի գերեզմանը։ Այստեղ մօտենում է ինձ երդուեալ-հաւատարմատար Համազասպ Թիքիչեանը և յուզված խնդրում է ձայն բարձրացնել այդ մասին հայ և ռուս թերթերում, բողոքել Շահազիզի ժառանգների անտարբերութեան ու դատապարտելի արարքի դէմ ու հանդանակութիւն բաց անել մի մարդավարի գերեզմանաքար դնելու համար։ Ես յիշեցնում եմ Թիքիչեանին, որ լրագրական յօդուածներն անօգուտ կանցնեն, մանաւանդ որ մի քանի անգամ արդէն այդ մասին գրվել է։ Հ. Թիքիչեանը առաջարկում է անմիջապէս դիմել գործին և, մեկնելով ինձ 25 բուբլի, խնդրում է իսկոյն սկսել հանգանակութիւնը։ Ես բացէ ի բաց հրաժարվում եմ հանգանակութիւն սկսելուց, առարկելով որ դա իմ գործը չէ, թող ուրիշները սկսեն և որ ինքս ուրախութեամբ պատրաստ եմ 25 բ. տալու այդ նպատակով։

Գր. Խալաթեանի թաղման արարողութեան ընթացքում Հ. Թիքիչեանը մի քանի անգամ դիմում է ինձ նոյն առաջարկութեամբ և ամեն անգամ ստանում է միևնոյն պատասխանը։

Այս դէպքից մի-երկու օր անց «Русское Слово»-ում յայտնվում է վերոյիշեալ նկատողութիւնը, որի մասին ես մի քանի օրից յետոյ եմ միայն իմանում։ Ո՞վ և ինչ նպատակով է տպագրել այդ նկատողութիւնը, ես, ի հարկէ, չը գիտեմ, բայց այդ նը-կատողութիւնը, ինչպէս տեսնում էք, պայթացրել է Եր. Շահազիզին, և նա շանթեր է արձակում «զանազան» Թիքիչեանների և Տէր-Մանուէլեանների հասցէին, որոնք պանկանում են, որ հայ անուանի գործչի գերեզմանը չանյայտանայ տլխարհիս երեսից։

Ի՞նչ է ասում այժմ Ե. Շահազիզը։

Ամենից առաջ նա ամեն կերպ ճգնում է հաւատացնել աշխարհին, որ Շահազիզի ժառանգները 150,000 ից պակաս ժառանգութիւն են ստացել և ապա հաղորդում է, որ ամեն պատրաստութիւն տեսնված է և ոչ ուշ, քան մինչև սեպտեմբերի վերջը, բանաստեղծի մահարձանը պատրաստ կը լինի։ Ապա մենք իմանում ենք, որ Ե. Շահազիզը «ցաւում է, որ մինչև այսօր չի կարողացել հանգանակել, համոզել հանդուցեալի եղբօրն, որ նա հաստատեր Աբովեան-Նաղաշեան դրական ֆոնդին իրանից հասանելիք բաժինը»...

Արդէն 5 տարի է, ինչ մեռել է Սմբատ Շահազիզը, և նրա գերեզմանի վրա մի հասարակ փայտէ խաչ անգամ չը կայ,—ահա մերկ փաստը, որ դրված է հասարակութեան առաջ և որը վրդովեցնում է նրան։

Հասարակութիւնը տեսել է նաև մի ուրիշ վրդովեցուցիչ փաստ։ Նա տեսել է, թէ ինչպէս բանաստեղծի թողած կարողութեան շուրջը նրա ժառանգները մի դիւական պար են բռնել ու իպատ մոռացութեան, նոյնիսկ օտարակիրճի ենթարկել իրանց բարերարի գերեզմանը։ Եր. Շահազիզը չի ժխտում այդ, նոյնիսկ հաստատում է, պատմելով թէ ինչպէս մինչև այսօր ինքը չէ կարողանում հասկացնել հանդուցեալի եղբօրը և այլն...

Զէ, պ. Շահազիզ, դուք ի զուր էք շանթեր արձակում «զանազան» Թիքիչեանների և Տէր-Մանուէլեանների հասցէին և յայտարարում ի լուր աշխարհի, որ դուք, Ս. Շահազիզի ժառանգներդ, կարիք և կարօտութիւն չունէք մեր կոչերին և որ ինքներդ շատ լաւ գիտէք ձեր անելիքը։ Եթէ այդ ճիշդ լինէր, եթէ յիրաւի դուք գիտենայիք ձեր անելիքը, այդ դէպքում վաղուց կանէիք և դեռ մինչև այսօր էլ չէիք շարունակի «համոզել և հասկացնել» ձեր հօրեղբօրը (Ս. Շահազիզի ժառանգներից մէկին), որ նա կատարի իր բարոյական պարտքը։

Բայց արդեօք մինչև սեպտեմբերի վերջը ձեզ կաջողվի «համոզել և հասկացնել» ձեր հօրեղբօրը։ Մինչև սեպտեմբերի վերջը արդեօք դուք կը կատարէք ձեր անմիջական պարտականութիւնը հայ նշանաւոր բանաստեղծի և ձեր բարերարի յիշատակի առաջ։

Կասկածում եմ ուժգնս, բայց, կարծում եմ, մինչև սեպտեմբերի վերջը չենք մեռնի և կը տեսնենք։ Ն. Տէր-Մանուէլեան

P. S.—Սոյն նամակս գրում եմ երդեհաւ. Հ. Ե. Թիքիչեանի գիտութեամբ ու համաձայնութեամբ։ Մօսկվայում հրատարակվող «Մարտ» երկշաբաթերթի մէջ նոյն առիթով լոյս տեսած բարբաջանքներին ես աւելորդ եմ համարում պատասխանել։ Ն. Տ.-Մ.

—

Ղամարլու, 7 ապրիլի

Թիւրիմացութիւնների առաջն առնելու համար հարկ եմ համարում յայտնել ի գիտութիւն, որ «Մշակում» «Գիւղական ուսուցիչ» ստորագրութեամբ «Տխուր երեւոյթներ մեր դպրոցների կեանքից» վերնագրով յօդուածների հեղինակը ես չեմ։

Ղամարլուի հայոց ծխական դպրոցի աւ. ուսուցիչ՝ Գր. Բալասանեան

ՕՐՎԱՅ ՆՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

—

✦ «Рѣчь»-ը հաղորդում է, որ ներքին գործերի մինիստրութեան յանձնարարութեամբ նահանգապետները մանրամասն տեղեկութիւններ են ուղարկում զանազան կուսակցութիւնների խմբակցութեան, տակտիկայի և թեկնածուների մասին, նոյնպէս և՝ թէ ինչպիսի շանսեր ունեն ձախակողմեանները և աջակողմեանները, ինչպիսի միջոցներ են ձեռք առնվում բարեյոյս անձանց ընտրութիւնները ապահովելու համար, ինչպիսի է հոգևորականութեան տրամադրութիւնը, և այլն, և այլն։

✦ Պետերբուրգի համալսարանից արձակվում են 333 ուսանող ուսման վճարը չը տալուն համար։

✦ Ռուսաց սինոդը բացատրեց, որ ամուսնական գործերը կօնսիստորիաներում կարող են վարել բացի երդեհաւատարմատարներից նաև նրանց օգնականները և մասնաւոր փաստաբաններ։

✦ Պրոֆ. Երմիլովը սիֆիլիսի դէմ հնարած իր նոր դեղը անուանեց «Նէօսալվարսան»։

✦ Ներքին գործերի մինիստրութիւնը հնարաւոր չը գտաւ դեմստվոմատնել Աստրախանի նահանգում։

✦ «Нов. Время»-ն խիստ յօդուածներ է տպում Լէնսկիի ոսկու հանքերում տեղի ունեցած դժբաղդութեան առիթով և յարձակվում է կապիտալիզմը պաշտպանողների դէմ։ Լրագիրը համեմատութեան մէջ է դնում այդ և անգլիական գործադուլը, որ վերջացաւ։ «Н. Вр.»-ն բացի դրանից խստագոյնս յարձակվում է Պետ. Հեռ. Գործակալութեան վրա, մեղադրելով նրան՝ իրերի իսկական դրութեան մասին երկար լռութիւն պահպանելու մէջ։ «Մի թէ,—ասում է թերթը,—Լէնսկիի ընկերութեան ամենազօր ազդեցութիւնը այստեղ էլ խառն է»։

✦ Ռուս ժողովրդի Միութեան գլխաւոր խորհրդին պատշաճ մարմինները պատասխանեցին, թէ անտեղի է այժմ հրէական հարցը քննութեան նիւթ ծառայեցնել՝ Միութեան համառուսական համագումարում։

✦ Ինչպէս յայտնի է, շուտով զբեղ հանդէսներ են լինելու Բեսարաբիայում Ռուսաստանի միացման 100-ամեակի առիթով։ Սակայն Բուխարեստն այդ յօբելեանը համարում է իր երկրի ստորացում։ Կոչերով Բուխարեստի ազգաբնակութիւնը հրաւիրվում է հանդէսների օրը ընդհանուր սուգ պահել։

✦ Մակեդոնիայում բռնկվեց ապըստամբութիւն։ Մակեդոնացիները համոզվեցին, որ լեգալ կուսով ոչինչ չէ կարելի անել երիտասարդ Թիւրքերի դէմ, որոնք այդ համոզմանը բերին մակեդոնացիներին վերջին ընտրութիւնների ժամանակ գործ դրած անասելի բռնութիւններով։

✦ Կիէվում Իւշչինսկիին սպանելու գործի մէջ մեղադրվող Բէյլիսին պաշտպանելու են Կարաբչեվսկին, Գրուզենբերգը և Բօբրիշչեվ-Պուշկինը (որդին)։

✦ «Տիտանիկ» նաւի խորտակման ժամանակ ի Թիւս այլոց զոհվեցին 84 նորապսակ զոյգեր։

✦ Լօնդոնից հեռագրում են, որ Սիտի առևտրա-արդիւնաբերական շրջանում ժողովել են 200 հազար բուբլի՝ յօգուտ «Տիտանիկի» զոհված նաւաստիների ընտանիքների։

✦ «Տիտանիկի» վրա գտնվում էին հետևեալ միլիոնատէրերը Աստոր (ունի 215 միլիոն դօլլար), Շարաուս (50 միլ.), սեղանաւոր Վիդմար (50 միլ.), Հուտէյնէմ (95 միլ.), Ռէբլինգ (25 միլ.), Ցայսոր (10 միլ.) և մի քանի ուրիշները, որոնցից ամեն մէկը 8 միլիոն դօլլարի տէր էր։ Սրանց հետ միասին խեղդվեց նաև ապետ 60-ամեայ Սմիթը, որ մինչև վերջին րոպէն կանգնած մնաց նաւի ծայրին և կարգադրութիւններ էր անում։ Հերոսական եռանդ ցոյց տուեց նաև գլխաւոր հեռագրապաշտօնեան։

✦ Նանկինում ապստամբները հրդեհում են նաև եւրոպացիների տները։ Դրութիւնը ծայրայեղ չափով լուրջ է։ Իւանշիկայը յայտնեց պետութիւնների պահանջին, թէ ամեն կերպ կը պաշտպանէ եւրոպացիների կեանքն ու գոյքը։

✦ Բոլոր մեծ պետութիւնները շտապով զօրագնդեր են ուղարկում Նանկին։ Այստեղի շարժումը ստացել է բացէ ի բաց հակաեւրոպական բնաւորութիւն։

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՊԵՏԵՐ. ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԳՈՐԾ.

9 ապրիլի

ԱՐԽԱՆԳԵԼՍԿ։ Լէյտենանտ Սէդովը բազմաթիւ հասարակութեան առաջ զեկուցում կարդաց դէպի բևեռ կատարվելիք արշաւանքի մասին։ Հանդանակութիւն է բացված արշաւախմբի համար։

ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ։ Արձակվում է Բաղէնի դքսի մօտ պաշտօնավարող մինիստր Էյսլերը։ Նրա տեղ նշանակվում է կոմս Բրեվէրն-Դէլագարդին։

Նորին մեծութեան դիւանապետ իշխան Գոլիցինը նշանակվում է Պետական Խորհրդի անդամ։ Պետական Խորհրդի անդամ իշխ. Լիվէնը նշանակվում է նրա տեղ։

ՆԻԺՆԻ-ՆՈՎԳՈՐՈԴ։ Բօրսային կոմիտէյը ամենահպատակ միջնորդութիւն յարուցից Մոսկվան Սիբիրի հետ կապող երկաթուղի կառուցանելու մասին։

ՔԻՇԻՆԵՎ։ Ագնուականութիւնը 4000 բ. յատկացրեց Բեսարաբիայի միացման յօբելեանի համար։

ՎԱՐՇԱՎԱ։ Դատաստանական պալատը ձեռնարկեց շարունակելու կոմս Բօնիկէրի գործը։ Կանչված են 55 վկայ։

ԲԵՐԼԻՆ։ Լիբերալների և պահպանողականների ներկայացուցիչները մրցան պատգամաւոր Ֆիրէկի կարծիքին, թէ անհրաժեշտ է սովորել ռուսերէնը Պրուսիայում։

Խմբագիր՝ ԱԼԷՔՍԱՆԴՐ ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Հրատարակիչներ՝ Ա. ԲԱԼԱՆԹԱՐ
Ց. ՏԷՐ-ՄԱՐԿՈՍԵԱՆ
Հ. ԱՌԱՔԵԼԵԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

ԲԺԻՇԿ

Գ. Ն. ՄԱՂԱՔԵԱՆ

ՆԵՐՔԻՆ ԵՒ ԵՐԵԽԱՑՈՑ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Առանձնապէս ՍՏԱՄՈՔԻՍ և ԱՂԻՔՆԵՐԻ

Ընդունելութիւնը ամեն օր) 10—11 ժ. առ. (երեխաների) 5—7 ժ. երեկ. (ընդհանուր)

Միքայէլեան փող., № 36. տելեֆոն 388.

(չ.ու.կ.) 761. 100—98

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Բօրժոմի Հասարակական Ժողովարանը

իր վերանորոգած և ընդարձակած շինութեան մէջ առաջարկում է բուֆէտի տանձնումը մայիսի 1-ից։ Ժողովարանում շաբաթ օրերը նուագում է օրկէստրը։ Պայմանների մասին տեղեկանալ նոյն Ժողովարանում։ (չ.կ.) 232. 6—2

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ԿՆԻԿԱՐՄԱՏԻ ՃԱԼՎԱՐԸ

ԿԱՄ ՄՕԴՆԻ ԻՐԲԿԷՆ վարդվիը,

հեղինակութիւն Ա. ԵՍԱՅԵԱՆԻ, գինը 20 կօպ.։ Ծախվում է Թիֆլիսում «Բուտուտեիրդզ», «Կենտրօնական»-«Գիր», «Կովկասեան» և «Նոր-Կեանք» գրախանութ, ներում և հեղինակի մօտ՝ Թիֆլիս, Семеновская ул. № 9. Ինձ դիմողները ուղարկին նաև 15 կօպ. մարկա ճանապարհի և այլ ծախսերի համար։ Գումարով գնողներին հեղինակն անում է 30—50 հատին 25% զեղչ, 50—100 հատին 35% զեղչ, 100-ից բարձր 45%։ Ուղարկվում է նաև օթով (անպայման ուղարկել կանխավճար)։ Ծախվում է նաև «Գաղանի հիւանդութիւնների բժշկարան», նկարներով ու ըլեկտրաներով, գինը 50 կօպ.։

(չ. կ.) 181. 10—5

ՀԻՒԱՆԴՆԵՐ,
ԶԳՈՒՇԱՑԷՔ ԿԵՂԾԻՔՆԵՐԻՑ!

Երևան են եկել մեր Սպէրմինի սակաւարժէք նմանողութիւնները, որոնք քաջ ազդեցութեան ոչ մի առնչութիւն չունեն մերինի հետ, և դեռ յաճախ նրանք պարունակում են իրանց մէջ առողջութեան համար վնասակար նիւթեր։

Նեվրասթենիայի, սեռական թուլութեան, զառամութեան, խստիրիկայի, նեվրալգիայի, սակաւարիւնութեան, բոհախտի, սիֆիլիսի, սնդիկային թժկութեան հետեւանքների, սրտի հիւանդութիւնների (չաղտութիւն, սրտի պնդախտութիւն, սրտի բարախում, պէրէբոյ, միօկարդիտ), զարկերակի կարծրացումի, պիօհոլիզմի, ողնաուարի հիւանդութեան, կաթուածների, հիւանդութիւններից առաջացած թուլութեան, յոգնածութեան և այլ հիւանդութիւնների ժամանակ միայն Սպէրմին-Պէլի գործածութեամբ կարելի է հասնել այն փայլուն հետևանքներին, որոնց մասին վկայում են ամբողջ աշխարհի յայտնի գիտնականների և բժիշկների դիտութիւնները։ Հարկաւոր է ուշադրութիւն դարձնել

ՍՊԷՐՄԻՆ-ՊԷԼԻ

անուան վրա և հեռու մնալ զանազան անուններով երևան եկող բոլոր մահացումներից և հեղուկներից, որոնց սակաւարժէք, համար հրատ. ունենք առանձին բրոշիւր, պն ուղ. ձրի՝ ՍՊԷՐՄԻՆի մասին եղած նոր գրական. հետ միասին։

ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКІЙ ИНСТИТУТЪ
ПРОФЕССОРЪ Д-РЪ ПЕЛЬ и С-ія
ПОСТАВЩИКИ ДВОРА ЕГО ИМПЕРАТОРСК. ВЕЛИЧЕСТВА
С.ПЕТЕРБУРГЪ
В.О. 7 линія 18.

ОРГАНОТЕРАПЕВТИЧЕСКІЙ ИНСТИТУТЪ ПРОФЕССОРА ДОКТОРА ПЕЛЬ С.ПЕТЕРБУРГЪ
ESSENTIA SPERMINI-POEHL
TONICUM PHYSIOLOGICUM ST PETERSBOURG RUSSIE
Prof. Dr. PELL

(П. 1265) 12—10

ԱԿՑԻՈՆԵՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻԱ

Իզմայլովսկի պր. № 27.

Պարիզ 1900. ՈՍԿԷ ՄԵԴԱԼՆԵՐ Նիժնի-Նովգոր. 1896.

ԳԼԻՑԵՐԻՆ ՎԷԼՈՒՐ

ԿԱՇԻՆ ՍԵԼԻՑՆԵԼՈՒՑ, ՊԼՊԼՆՆԵՐԻՑ, ԿԱՐՄՐԵԼՈՒՑ, ՔԱՄՈՒՑ ԵՒ ՑՐՏԻ ԱԶԴԵՑՈՒԹԻՒՆԻՑ ՊԱՀՊԱՆԵԼՈՒ ՀԱՄԱՐ։

ХИМИЧЕСКАЯ ЛАБОРАТОРІЯ С.ПЕТЕРБУРГЪ

«Ս.-Պետերբուրգի Քիմիական Լաբորատորիա» Ընկ. խնդրում է, ի նկատի ունենալով կրկնվող կեղծիքները, առանձին ուշադրութիւն դարձնել ֆիրմայի անուան վրա, որ բաղկացած է միայն երեք խօսքից՝ «Ս.-ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼԱԲՕՐԱՏՕՐԻԱ», և Ընկ. մարկայի վրա, որ ներկայացնում է ՊԵՏՐՈՍ Մեծի արձանը՝ Պետերբուրգի Սենատսկի հրապարակում։

Գլխաւոր պահեստը. Кавказское Т-во Торговли Аптекарскими Товарами—Тифлисъ, Баку, Батумъ.

(11.) 4—4

ԼՈՑՍ ՏԵՍԱԻ

ՊԱՏԱՆԻ ԱԼՄԱՆԱԽԻ III (V) գիրքը։ ԳԻՆԸ 20 ԿՕՊ., ճանապարհածախսով 25 կ.։ Ապրիլի 15-ից խմբագրվելու է IV (VI) գիրքը։ ՇԱՐՈՒՆԱԿՈՒՄ Է 6 գրքի բաժանորդագրութիւնը՝ Թիֆլիսում 1 ր., դուրսը՝ 1 ր. 25 կ., արտասահման 5 ֆր.։ Կարելի է Թիֆլիսում բաժանորդագրվել և «ԳԻՐ» գրախանութ., Բաքուում՝ Ռուբ. Մուսայէլեանի մօտ՝ Гимназическая ул. 124, Բաթումում՝ Օհանջան Մարութեանի, Ս. Սուրբենեանի և Գարեգ. Տէր-Բաղդասարեանի մօտ՝ Дондуково-Корсаковская ул. Խմբագրութեան հասցէն՝ Тифлисъ, С.-Минаскій пер., 26, М. Эприкянъ, արտասահմանից՝ Tiflis (Caucase), Sourp-Minnassky, № 26, Missak Ephrikiantz. 234. 2—2

(չ.)

„ՄՇԱԿԻ" ԽՄԲԱԳՐԱՏԱՆԸ

Վաճառվում են հետեւեալ հրատարակութիւններից

1)	ԳՐ. ԱՐԾՐՈՒՆՈՒ ԱՇԽԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, հատոր I	գ. 1 ր. —
2)	ՄԱՆՐԱՆԿԱՐՆԵՐ, Վրէթիի, I և II հատորները	1 ր. 50 կ.
3)	ՏԱՄՆ ԵՒ ԵՐԿՈՒ ՊԱՏՄՈՒԱԾՔ, Շահրիարի	— 50 կ.
4)	ԵՐԿԱՍԻՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԻ ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՊՈՒԿ Քամալեանց Ս-ի.	— 50 կ.
5)	ՋՀՈՒԴ-ՔՈՒՇԱՆ, վէպ Պարսկաստանի կեանքից, Շահրիարի	1 ր. —
6)	ՄԻ ԱՄԻՍ ԱՐԵՒԵԼՔՈՒՄ, Հ. Առաքելեանի	— 40 կ.
7)	ԻՆՆՍՈՒՆ ԵՐԵՔԸ, մեծ վէպ Վ. Հիւգոյի, թարգմ. Արշակ Սաֆարեանի	1 ր. 50 կ.
8)	ՀԱՅԸՐԵՆԱԶՈՒՐԿ, Ե. Սպէրիի, թարգմ. գերմ. Իս. Յարութիւնեանի,	— 50 կ.
9)	ՈՒՐԱՆԻԱ, աստղագիտական վէպ Կամիլ Ֆլամարիօնի. թ. Հ. Առաքելեանի	1 ր. 50 կ.
10)	ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ, Լէօի, հատոր I, երկրորդ տպ.	1 ր. 20 կ.
11)	ԴԷՊԻ ԱՐԱՐԱՏ, Արշ. Մխիթարեանի	— 40 կ.
12)	ՀԱՅՐԵՆԻ ՀՈՂԸ, վէպ Հանրի Բօրդոյի, թարգմ. Հ. Առաքելեանի	— 60 կ.
13)	ՏՆԱՑԻՆ ԲԺՇԿԱՐԱՆ, բժշկ. Գ. Բարեանի	
	I հատոր, Բնախօսութիւն եւ անդամազննութիւն	1 ր. —
	II » Հիւանդութիւններ (վարակիչ, ներքին, կաշուէ), ղեղարան, բառարան	1 ր. 60 կ.
14)	ՎԵՆԵՐԱԿԱՆ ԱԽՏԵՐ, բժ. Ա. Բուդուղեանի.	— 5 կ.
15)	ԲԺՇԿԻ ԶՐՈՑՑՆԵՐ խոլերայի մասին, բժ. Վ. Արծրունու	— 15 կ.
16)	ՁԵՌՆԱՐԿ տրամաբանութեան, հոգեբանութեան, բանաստիսութեան, Հ. Առաքելեանի	— 50 կ.
17)	ՀԱՍԱՐԱԿՈՒԹԵԱՆ ՆԵՑՈՒԿՆԵՐԸ, Հ. Իբսէնի, թարգմ. Լ. Բարայեանի	— 50 կ.
18)	ՔՍԱՆ ՎԷՊԿՆԵՐ, Գի դը Մօպասանի, թարգմ. Հ. Առաքելեանի	1 ր. —
19)	ՆՈՐ ԿԵԱՆՔԻ ՇԵՄՔՈՒՄ, դրամ. էտիւդ գաւառ. կեանքից, Ա. Ք.-ի	— 40 կ.
20)	ՆՇԱՆՎԱԾՆԵՐ, պիէս 3 գործ., Ալ. Արէլեանի	— 60 կ.
21)	ԷՄՄՕՆՏ, ողբերգ. 5 գործ. Վ. Գ. Գէօթէի, թարգմ. Հմ. Մաժինեանի	— 50 կ.
22)	ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԻՒՆԸ, Լ. Ն. Տօլստոյի, թարգմ. Սուրբաթեանի	— 30 կ.
23)	ԿՕՆՖՈՒՑԻՈՍ (Զինական խմաստունը), Լ. Ն. Տօլստոյի խմբագրութեամբ կազմեց Ա. Բուլանժէ, թարգմ. Սուրբաթեանի	— 7 կ.
24)	ԱՍԱՑՈՒԱԾՔՆԵՐ ՄԱՀՕՄԷԻ, ընտրված Լ. Տօլստոյի, Թ. Լ. Դանիէլեանի	— 5 կ.
25)	ՇԷՔՍՊԻՐ ԵՒ ԻՐ «ՀԱՄԼԷՏ» ՈՂԲԵՐԳՈՒԹԵԱՆ ԱՂԲԻՒՐՆ ՈՒ ՔՆՆԱԴԱՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ, Պետրոս Ադամեանի	1 ր. —
26)	ՑՈՒՇԱԲԶԱՆ ողբացեալ Աբփիար Աբփիարեանի	— 40 կ.
27)	ՄԻ ՀՆԶԻՒՆԻՆ ՄԻ ԳԻՐ (վիպագրութիւն), Ստ. Մալխասեանցի	— 20 կ.
28)	ԸՆԿԵՐՎԱՐՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՀԱՑ ԸՆԿԵՐՎԱՐԱԿԱՆՆԵՐ, Մուշեղ եպիսկոպոսի	— 35 կ.
29)	ՃՈՐՏԵՐԻ ԱԶԱՏԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՑԻՆԱՄԵՆԿԸ, նկարներով	— 15 կ.
30)	ՀԱՑՈՑ ԵԿԵՂԵՑՈՒ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳՈՒԹԵԱՆ ԽՆԴԻՐԸ, Ե. վ. Տէր-Մինասեանի	— 25 կ.
31)	ԱՆԳԼԻԱՑԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԿԵԱՆՔԸ, թարգմ. Մ.-ի	— 15 կ.
32)	ՃԱՊՕՆԻԱ կամ ծագող Արեգակի երկիրը, Գ. Ի. Շրէյդէրի	— 25 կ.
33)	ՄԻԼՏՕՆԻ ԿԵԱՆՔԸ եւ գրական գործունէութիւնը, Հ. Առաքելեանի	— 30 կ.
34)	ԳԱԼԻԼԷՕՅԻ ԿԵԱՆՔԸ եւ գիտական գործունէութիւնը, Հ. Առաքելեանի	— 25 կ.
35)	ԱՍՏՈՒԱԾԱՑԻՆ ՀՐԱՀԱՆԳ ՀԱՆՐԱՊԱՐՏՈՒԹ, Մակ. եպ. Բարխուտարեանի	— 80 կ.

Նրանք, որոնք կը դիմեն մեզ՝ պահանջելով վերոյիշեալ գրքերից 5 բուբլուց բարձր գումարի՝ կը ստանան 25% զեղչ։ 10 ր. բարձր գումարի պատուէր տուողներին ստանում են 30% զեղչ։

«Մշակի» բաժանորդներից նրանք, որոնք վերոյիշեալ բոլոր գրքերից մի-մի օրինակ կը պահանջեն, կը ստանան 40% զեղչ։ 50—12

ՃԱՆԱՊԱՐՀԱԾԱԽՍԸ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ՎՐԱ։

Типографія канцеляріи Намѣстника Его Императорскаго Величества на Кавказѣ Лорисъ-Меликовская улица, домъ казенный.